

Zmiana przepisów dla cudzoziemców – dobra intencja czy trudna praktyka?

Wstęp

Od czerwca 2025 r. zacznie obowiązywać *Ustawa z dnia 20 marca 2025 r. o warunkach dopuszczalności powierzania pracy cudzoziemcom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej*¹, regulująca zasady zatrudniania cudzoziemców. Celem ww. Ustawy jest: „ograniczenie występujących nadużyć, usprawnienie procedur dotyczących powierzania pracy cudzoziemcom, zmniejszenie zaległości załatwiania spraw przez urzędy”². Zakłada ona „elektronizację postępowań związanych z zatrudnianiem cudzoziemców, jak również wprowadzenie wyższych kar za nielegalne powierzanie im pracy”³. Wspomniane regulacje mają służyć uszczelnieniu systemu legalizacji zatrudnienia⁴. Omawiane przepisy wprowadzą jednak także szereg zmian. Celem artykułu jest odpowiedź na pytanie: czy nowe prawo w praktyce będzie krokiem ku bardziej przejrzystemu i uczciwemu rynkowi pracy? Czy jednak dla wielu firm oznacza biurokratyczne utrudnienia, wyższe koszty i ograniczoną elastyczność w zatrudnianiu?

Stanowisko organizacji pracodawców

Obowiązujące dotąd regulacje umożliwiały legalne zatrudnienie cudzoziemca w Polsce zarówno na podstawie umowy o pracę, jak i umowy cywilnoprawnej, uznając te formy zatrudnienia za równorzędne⁵. Kolejne etapy prac legislacyjnych ujawniły widmo istotnych zmian w zatrudnianiu cudzoziemców. W początkowej propozycji omawianej Ustawy Mini-

¹ *Ustawa z dnia 20 marca 2025 r. o warunkach dopuszczalności powierzania pracy cudzoziemcom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej*, <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20250000621/O/D20250621.pdf>

² *Uzasadnienie projektu ustawy z dnia 20 marca 2025 r. o warunkach dopuszczalności powierzania pracy cudzoziemcom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej*, <https://legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/12385455/13060133/13060134/dokument668257.pdf>

³ *Pismo Federacji Przedsiębiorców Polskich z dn. 20 stycznia 2025 r.*, <https://orka.sejm.gov.pl/Druki10ka.nsf/0/342E34C1F7AB38D2C1258C1A00297C8C/%24File/949-003.pdf>

⁴ N. Kwiatkowska, *Nowe zasady zatrudniania cudzoziemców w Polsce w 2025 roku*, https://legalden.pl/zasady-zatrudniania-cudzoziemcow-w-polsce/?utm_source=chatgpt.com

⁵ W. Kruk, *Zatrudnianie cudzoziemców w 2025 roku – zwrot akcji na finiszu prac nad ustawą*, https://granthornton.pl/publikacja/zatrudnianie-cudzoziemcow-w-2025-roku-zwrot-akcji-na-finiszu-prac-nad-ustawa/?utm_source=chatgpt.com

sterstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej było za propozycją „ograniczenia możliwości legalizacji pracy cudzoziemca w Polsce w zasadzie wyłącznie do przypadków zatrudnienia w ramach stosunku pracy. Wyjątkiem od powyższej zasady miały być objęte jedynie opiekunki zatrudnione na podstawie umowy uaktywniającej oraz sportowcy, trenerzy i artyści, wymienieni w odrębnym rozporządzeniu jako zawody zwolnione z obowiązku zatrudnienia pracowniczego. Zatrudnienie wszystkich pozostałych obcokrajowców miało mieć charakter pracowniczy, a legalizacja pracy cudzoziemca miała następować wyłącznie pod warunkiem zawarcia z nim umowy o pracę”⁶.

Taka propozycja spotkała się jednak z dużym sprzeciwem ze strony organizacji pracodawców, które krytycznie oceniły generalny wymóg zawierania umów o pracę z cudzoziemcami⁷. Propozycja listy zawodów wyłączonych z tego obowiązku również wzbudziła kontrowersje wśród przedstawicieli pracodawców⁸. Podnosili oni brak zasadności zawierania ww. umów w przypadku zatrudnienia cudzoziemców w tych branżach, w których charakter wykonywanych przez nich działań był właściwy dla umowy zlecenia⁹. Ponadto pracodawcy zwracali uwagę na wysokie koszty finansowe i obciążenia organizacyjne, związane z zatrudnieniem cudzoziemców w oparciu o umowę o pracę.

11 lutego 2025 r. organizacje pracodawców wystosowały apel do premiera Donalda Tuska i ministra Macieja Berka, przewodniczącego Komitetu Stałego Rady Ministrów. Apel podpisali przedstawiciele Business Centre Club, Federacji Przedsiębiorców Polskich, Konfederacji Lewiatan, Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej, Polskiego Towarzystwa Gospodarczego, Związku Przedsiębiorców i Pracodawców oraz Związku Rzemiosła Polskiego. Organizacje pracodawców apelowały o „rezygnację z obligatoryjnego zatrudniania cudzoziemców na podstawie umowy o pracę w przypadku niektórych podmiotów, który został przewidziany w rządowym projekcie ustawy o warunkach dopuszczalności powierzania pracy cudzoziemcom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej”¹⁰.

W marcu 2025 r. organizacje pracodawców zwróciły się z apelem również do przedstawicieli Senatu. Bowiem w projekcie ustawy, który został przyjęty przez Sejm, pozostawiono obowiązek zatrudniania cudzoziemców na podstawie umowy o pracę. Apelowano także o „uchylenie poprawki dokonanej w trakcie drugiego czytania projektu ustawy poprzez wykre-

⁶ Tamże.

⁷ *Zmiany w zatrudnianiu cudzoziemców. Co ulegnie zmianie?*, Konfederacja Lewiatan, https://www.fxmag.pl/gospodarka/zmiany-w-zatrudnianiu-cudzoziemcow-co-ulegnie-zmianie?utm_source=chatgpt.com

⁸ Tamże.

⁹ W. Kruk, *Zatrudnianie cudzoziemców...*, wyd. cyt.

¹⁰ *Apel reprezentatywnych organizacji pracodawców w kwestii rezygnacji z obligatoryjnego zatrudniania cudzoziemców na podstawie umowy o pracę*, <https://lewiatan.org/wp-content/uploads/2025/02/Apel-w-sprawie-cudzoziemcow-wersja-finalna.pdf>

ślenie art. 86a projektu ustawy, czyli zaostrenia kar dla pracodawców przewidzianych w art. 281, 281 i 283 Kodeksu pracy”¹¹. Wskazano, że przepisy te będą miały „daleko idące skutki dla całej polskiej gospodarki, i spowodują istotny wzrost kosztów pracy”¹². Ponadto zatrudnianie cudzoziemców wyłącznie na umowy o pracę przyczyni się do ograniczenia elastyczności cudzoziemców, jak i agencji pracy tymczasowej planujących powierzenie im pracy, co w rezultacie może doprowadzić do powiększenia szarej strefy, nierównego traktowania pracowników oraz zmniejszenia atrakcyjności naszego rynku pracy dla migrantów zarobkowych¹³.

Po apelach organizacji pracodawców projekt zmieniono. W ostatecznym tekście projektu ustawy odstąpiono od wymogu wykonywania pracy przez cudzoziemca na rzecz polskiego podmiotu na podstawie stosunku pracy jako warunku uzyskania zezwolenia na pracę. Ostatecznie zdecydowano się więc na kompromis, ale warto zaznaczyć, że Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wskazuje, iż zmiana ta ma charakter tymczasowy, a w przyszłości (np. z dniem 1 stycznia 2026 r.)¹⁴ może zostać przywrócony obowiązek zatrudniania cudzoziemców wyłącznie na podstawie umowy o pracę.

Najważniejsze elementy Ustawy i obowiązki pracodawcy

Czy nowa ustawa będzie krokiem ku bardziej przejrzystemu i uczciwemu rynkowi pracy? Czy na podmioty powierzające pracę nałożone zostaną nowe obowiązki? Oto przykładowe założenia omawianej ustawy¹⁵:

- **pozostawiono rozwiązanie umożliwiające legalizację pracy cudzoziemca także w przypadku powierzenia pracy na podstawie umowy cywilnoprawnej;**
- **umowa w formie pisemnej** – każdy pracodawca musi zawrzeć z cudzoziemcem umowę w formie pisemnej przed rozpoczęciem pracy, niezależnie od rodzaju umowy (umowa o pracę czy cywilnoprawna). Zasada ta nie dotyczy jednak sytuacji, w której cudzoziemcowi przebywającemu na terenie Polski powierzono pełnienie funkcji

¹¹ *Apel reprezentatywnych organizacji pracodawców w kwestii rezygnacji z obligatoryjnego zatrudniania cudzoziemców na podstawie umowy o pracę oraz uchylecia poprawki dokonanej w trakcie prac nad ustawą*, <https://federacjaprzedsiebiorcow.pl/wp-content/uploads/2025/03/Apel-w-sprawie-cudzoziemcow-do-Senatu.pdf>

¹² Tamże.

¹³ *Apel o rezygnację z obligatoryjnego zatrudniania cudzoziemców na umowę o pracę*, Konfederacja Lewiatan, <https://lewiatan.org/apel-o-rezygnacje-z-obligatoryjnego-zatrudniania-cudzoziemcow-na-umowe-o-prace/>

¹⁴ W. Kruk, *Zatrudnianie cudzoziemców...*, wyd. cyt.

¹⁵ *Ustawa z dnia 20 marca 2025 r. o warunkach...*, wyd. cyt., Art. 17, 30, 31, 70, 84, 121; N. Kwiatkowska, *Nowe zasady zatrudniania...*, wyd. cyt.; A. Józwiak, A. Zemska, *Zmiany przepisów regulujących rynek pracy i zatrudnianie cudzoziemców już uchwalone*, https://kpmg.com/pl/pl/blogs/home/posts/2025/03/zmiany-przepisow-regulujacych-rynek-pracy-i-zatrudnianie-cudzoziemcow-juz-uchwalone-blog-prawny.html?utm_source=chatgpt.com

członka zarządu lub jeśli będzie on reprezentantem spółki komandytowej lub spółki komandytowo-akcyjnej lub prokurentem;

- **przekazanie kopii umowy do urzędu** – pracodawca jest zobowiązany do przesłania kopii zawartej umowy do odpowiedniego organu (wojewody lub starosty) przed rozpoczęciem pracy przez cudzoziemca. Kopię w języku polskim należy przekazać, za pomocą systemu teleinformatycznego, w terminie 7 dni od dnia powierzenia pracy;
- **minimalny wymiar czasu pracy** – wymogiem pozostało zawarcie umowy w wymiarze nie niższym niż $\frac{1}{4}$ pełnego wymiaru czasu pracy i nie wyższym niż pełny wymiar czasu pracy, a wysokość wynagrodzenia cudzoziemca, nie może być niższa niż wysokość minimalnego wynagrodzenia za pracę;
- **pełna elektronizacja postępowań dotyczących legalizacji pracy cudzoziemców** – wnioski o zezwolenie na pracę oraz pobyt czasowy będzie można składać wyłącznie elektronicznie, co ma na celu uproszczenie i przyspieszenie procesu zatrudnienia;
- **zniesienie testu rynku pracy**, co oznacza, że nie będzie wymogu sprawdzania, czy na dane stanowisko znajdzie się bezrobotny lub poszukujący pracy Polak. Uprości to procedury zatrudniania cudzoziemców, przyspieszy proces ich rekrutacji i ograniczy biurokrację. Wprowadzono natomiast limity zezwoleń na pracę dla cudzoziemców, ustalane przez Radę Ministrów w zależności od sytuacji na rynku pracy. W przypadku znacznego pogorszenia się sytuacji na lokalnych rynkach pracy, dotyczących możliwości podjęcia pracy w poszczególnych zawodach, starosta ma możliwość określenia listy zawodów, w stosunku do których odmówione zostanie wydanie zezwolenia na pracę cudzoziemca ze względu na trudną sytuację na lokalnym rynku pracy;
- **surowsze sankcje dla pracodawców** (od 3000 zł do 50 000 zł) za nielegalne powierzenie pracy cudzoziemcowi oraz kary za szereg innych wykroczeń związanych z powierzaniem pracy cudzoziemcowi z naruszeniem określonych zasad;
- **obowiązki informacyjne dla pracodawców** – pracodawcy zostali zobowiązani do informowania wojewody, o utracie pracy przez cudzoziemca, któremu udzielono tego zezwolenia, w terminie 15 dni od tego zdarzenia, o przerwach w pracy cudzoziemca trwających dłużej niż dwa miesiące, czy o zakończeniu współpracy przed upływem dwóch miesięcy od wygaśnięcia zezwolenia. Pracodawca zobowiązany jest także do powiadomienia starosty, który dokonał wpisu, o: podjęciu pracy przez cudzoziemca – w terminie 7 dni od dnia rozpoczęcia pracy oraz niepodjęciu pracy przez cudzoziemca – w terminie 14 dni od dnia rozpoczęcia pracy określonego w ewidencji oświadczeń.

Podsumowanie

Po apelach organizacji pracodawców zmieniono budzący najwięcej kontrowersji zapis obligujący wszystkich przedsiębiorców do zatrudniania cudzoziemców wyłącznie na umowę o pracę. Spotkało się to z aprobatą wśród organizacji pracodawców. Bowiem jak słusznie zauważył Związek Przedsiębiorców i Pracodawców (ZPP) „pozostanie przy tym rozwiązaniu zmniejszyłoby elastyczność polskiego rynku pracy i potencjalnie poszerzyło by szarą strefę. Uderzając przy tym w sektory najbardziej dotknięte niedoborami pracowników, w tym transport, logistykę, budownictwo, produkcję i HoReCa ograniczając możliwość łagodzenia negatywnych skutków kryzysu demograficznego i wynikającego z niego problemu braku rąk do pracy”¹⁶. Oprócz ww. zapisów wprowadzono również takie jak m.in.: zawarcie pisemnej umowy i przekazanie jej kopii do odpowiedniego urzędu, zawarcie umowy w wymiarze nie niższym niż ¼ pełnego wymiaru czasu pracy, większa elektronizacja procesu zatrudnienia.

Można powiedzieć, że wprowadzone zmiany, choć nakładają na pracodawców nowe obowiązki, mają na celu zwiększenie przejrzystości i legalności zatrudnienia cudzoziemców w Polsce oraz ograniczenie nadużyć związanych z powierzaniem im pracy i zapewnienie legalności zatrudnienia, a rezygnacja z obowiązku zatrudniania cudzoziemców na umowę o pracę w zaproponowanej ustawie to dobra praktyka. Jednak zgodnie z zapowiedziami resortu pracy, kontrowersyjny temat wprowadzenia obowiązku umowy o pracę dla cudzoziemców może powrócić w dalszych pracach legislacyjnych – na razie nie zostało to jednak sformalizowane.

Bibliografia

- Apel o rezygnację z obligatoryjnego zatrudniania cudzoziemców na umowę o pracę*, Konfederacja Lewiatan, <https://lewiatan.org/apel-o-rezygnacje-z-obligatoryjnego-zatrudniania-cudzoziemcow-na-umowe-o-prace/>
- Apel reprezentatywnych organizacji pracodawców w kwestii rezygnacji z obligatoryjnego zatrudniania cudzoziemców na podstawie umowy o pracę*, <https://lewiatan.org/wp-content/uploads/2025/02/Apel-w-sprawie-cudzoziemcow-wersja-finalna.pdf>

¹⁶ Stanowisko ZPP ws. projektu ustawy o warunkach dopuszczalności powierzania pracy cudzoziemcom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, Związek Przedsiębiorców i Pracodawców, <https://zpp.net.pl/wp-content/uploads/2025/01/Stnowisko-ZPP-ws.-projektu-ustawy-o-warunkach-dopuszczalnosc-powierzania-pracy-cudzoziemcom-na-terytorium-Rzeczypospolitej-Polskiej.pdf>

Apel reprezentatywnych organizacji pracodawców w kwestii rezygnacji z obligatoryjnego zatrudniania cudzoziemców na podstawie umowy o pracę oraz uchYLENIA poprawki dokonanej w trakcie prac nad ustawą, <https://federacjaprzedsiebiorcow.pl/wp-content/uploads/2025/03/Apel-w-sprawie-cudzoziemcow-do-Senatu.pdf>

Jóźwiak A., Zemska A., *Zmiany przepisów regulujących rynek pracy i zatrudnianie cudzoziemców już uchwalone*, https://kpmg.com/pl/pl/blogs/home/posts/2025/03/zmiany-przepisow-regulujacych-rynek-pracy-i-zatrudnianie-cudzoziemcow-juz-uchwalone-blog-prawny.html?utm_source=chatgpt.com

Kruk W., *Zatrudnianie cudzoziemców w 2025 roku – zwrot akcji na finiszu prac nad ustawą*, https://grantthornton.pl/publikacja/zatrudnianie-cudzoziemcow-w-2025-roku-zwrot-akcji-na-finiszu-prac-nad-ustawa/?utm_source=chatgpt.com

Kwiatkowska N., *Nowe zasady zatrudniania cudzoziemców w Polsce w 2025 roku*, https://legalden.pl/zasady-zatrudniania-cudzoziemcow-w-polsce/?utm_source=chatgpt.com

Pismo Federacji Przedsiębiorców Polskich z dn. 20 stycznia 2025 r., <https://orka.sejm.gov.pl/Druki10ka.nsf/0/342E34C1F7AB38D2C1258C1A00297C8C/%24File/949-003.pdf>

Stanowisko ZPP ws. projektu ustawy o warunkach dopuszczalności powierzania pracy cudzoziemcom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, Związek Przedsiębiorców i Pracodawców, <https://zpp.net.pl/wp-content/uploads/2025/01/Stanowisko-ZPP-ws.-projektu-ustawy-o-warunkach-dopuszczalnosci-powierzania-pracy-cudzoziemcom-na-terytorium-Rzeczypospolitej-Polskiej.pdf>

Ustawa z dnia 20 marca 2025 r. o warunkach dopuszczalności powierzania pracy cudzoziemcom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20250000621/O/D20250621.pdf>

Uzasadnienie projektu ustawy z dnia 20 marca 2025 r. o warunkach dopuszczalności powierzania pracy cudzoziemcom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, <https://legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/12385455/13060133/13060134/dokument668257.pdf>

Zmiany w zatrudnianiu cudzoziemców. Co ulegnie zmianie?, Konfederacja Lewiatan, https://www.fxmag.pl/gospodarka/zmiany-w-zatrudnianiu-cudzoziemcow-co-ulegnie-zmianie?utm_source=chatgpt.com